

EEN KUNSTENAAR IN DE KIJKER — OLFACTORISCHE KUNSTENAAR PETER DE CUPERE

Tekst Jo Goiris

Leo Stevens wil de bezoekers van de Schilderstraat blijven verwonderen, mét en zoals ook kunst dat doet. Peter de Cupere (1970) zal daar vast en zeker in slagen met zijn olfactorische kunst. Een geurkunstenaar te gast dus... het is eens iets (totaal) anders, maar ook iets heel bijzonders.

Net als de kunstenaar zelf als het ware. Peter is immers niet de eerste de beste. Hij realiseerde de afgelopen 30 jaar meer dan 700 werken die betrekking hebben op de geurperceptie en -beleving over sociale, culturele en ecologisch onderbouwde contexten. Peter heeft niet enkel een scherpe neus, maar ook een geweten en een hart. Met zijn werken wil hij de toeschouwer 'geurbewust' maken en wil hij hen via de geur laten nadenken over het klimaat, over sociaal maatschappelijke problemen, over interacties tussen de mens, zijn cultuur, geschiedenis en welzijn. Hij experimenteert met geuren en gebruikt ze om verschillende problemen van onze samenleving in vraag te stellen. Zo wou hij met "Smoke Flowers" tijdens de Biënnale van Venetië (2017) de luchtvervuiling onder de aandacht brengen. De geur en rook die uit de bloemen komt, refereert naar uitlaatgassen van auto's en fabrieken, maar wordt aangestuurd door een installatie die vier keer groter is dan het bloemperk zelf en die via ultradunne buisjes door de stengels en via het hart van de (echte) bloemen geur en rook verspreidt.

Peter nam deel aan belangrijke internationale tentoonstellingen zoals de Biënnale van Havana (2015) en Lille3000 (2022) en stelde tentoon in Buenos Aires, Rio de Janeiro, Los Angeles, Taiwan en in de meeste Europese landen. Zijn werken verschenen in internationale kunsttijdschriften en nieuwsbladen. Met meer dan 200 wereldwijde tentoonstellingen, projecten en lezingen van Amsterdam, Berlijn, Milaan, Londen tot New York, werkte Peter ook samen met verschillende instellingen en bedrijven. In 2018 ontving hij de *Golden Pear – Art & Olfaction Award*, uitgereikt in Londen door het *Institute Art & Olfaction* uit Los Angeles. In 2022 ontving hij de *International New Technology Art Award – Public Award* voor zijn *Olfabet*, een geuralfabet voor blinden en slechtzienden. Hij is de uitvinder van de *Olfactiano*, de eerste geurpiano ter wereld en creëerde de *Blind Smell Stick*, een blindenstok waarmee iemand zijn weg kan ruiken. In 2023 ontving hij voor de tweede keer een *Golden Pear Art and Olfaction Award* (L.A.). Deze keer de *Sadakichi Experimental Art and Olfaction Award* voor het werk *Salt Flowers* dat hij realiseerde voor een solotentoonstelling in Lille3000 in 2022.

Peter de Cupere in his lab Photographer © Frederik Buyckx

Voor Peter is het essentieel om tijd te nemen om een geur tot zich te laten komen. Ruiken roept verbeelding op, maar kan ook je gemoedstoestand sterk bepalen.

Peter de Cupere kan bogen op een wetenschappelijke achtergrond. Hij haalde een Master in publiciteit en grafisch design in Hasselt, een ManaMa in de Vrije Kunsten aan Sint Lucas Brussel en is Laureaat van het *HISK - Hoger Instituut voor Schone Kunsten* (1999). Hij is ook docent en onderzoeker aan de *PXL - MAD School of Arts* in Hasselt (BE) waar hij als medeoprichter van het *Open Senses Lab* het gebruik van de nabije zintuigen, geur, smaak en tastzin doceert. In 2019 behaalde hij zijn doctoraatstitel, waarvoor hij het gebruik van geur als concept, contextdrager en -gever in het kunstwerk onderzocht.

Maar eigenlijk is Peter ook een autodidact en al sinds jongs af aan gefascineerd door geuren. Als vierjarige deed hij z'n eerste "performance" door aardbeien tot moes te trommelen en als tiener ontlokte hij met zelfgemaakte grasparfums een glimlach bij medereizigers op de trein, al kon dat ook eerder door de groene verkleuring in zijn nekstreek komen... Ruiken aan regenwormen, klimmen in bomen, steeds op zoek naar nieuwe geuren, experimenterend met diverse producten... Hij voelde zich vaak een echte ontdekkingsreiziger. Voor Peter is het essentieel om tijd te nemen om een geur tot zich te laten komen. Ruiken roept verbeelding op, maar kan ook je gemoedstoestand sterk bepalen. Soms is het dan goed even weg te gaan van de realiteit en aan zelfbezinning en reflectie te doen. Hij gelooft heel erg in de kracht van geur: zo is vastgesteld dat sommige geuren kunnen helpen tegen dementie en van bepaalde geuren, zoals onder andere van rozemarijn, is bewezen dat ze het geheugen bevorderen; zo studeerde de jonge Peter in zijn studententijd elk vak met een aparte geur.

Smoke Flowers, Venetië, 2017 © Peter de Cupere

Tegenwoordig heeft Peter veel aan zijn hondje, een Kaninchen Teckel, waarmee hij in de natuur trekt en dat hem nog beter leert ruiken.

Dat ondervond Peter ook al eens op de luchthaven, op weg naar de Biënnale van Havana (2015) met zijn werk *"The Smell of a Stranger"*. Bloemen en planten kregen via *scent engineering* een andere geur, zoals de nagmaakte geur van sperma, vagina, bloed, dollars en angstzweet, maar ook de geur van buskruit... Dit leverde toch wel blaffende speurhonden op. Gelukkig kon hij de nodige veiligheidspapieren tonen die mee werden geleverd door IFF (International Fragrance and Flavours), een Amerikaanse multinational die al eerder de geuren voor grotere tentoonstellingsprojecten sponsorde.

Een andere spannende anekdote is Peters kennismaking met de aromaspecialist van het Cubaanse leger waarmee hij toen een dag in een oerwoud op zoek mocht gaan naar geurende planten zoals orchideeën die roken naar chocolade.

Voor Peter is geur meer dan een zintuig; het is een krachtig verbindend element. Het maakt ons bewust van zaken zoals klimaatverandering, vervuiling en de impact van wereldse gebeurtenissen op ons dagelijks leven. Tegelijkertijd gebruikt Peter geur om herinneringen en sociale dynamieken te belichten en om utopische

Geur is meer dan een zintuig;
het is een krachtig verbindend
element. Het maakt ons bewust van
zaken zoals klimaatverandering,
vervuiling en de impact van
wereldse gebeurtenissen op ons
dagelijks leven.

Smoke Cloud 2013 © Peter de Cupere

The Smell of A Stranger, Havana, 2015 © Peter de Cupere

ideeën over de toekomst te onderzoeken. Een van Peters bekendste werken is "Smoke Cloud", een werk rond luchtvervuiling. Momenteel werkt hij aan een installatie in het Duitse Erfurt waar hij een nieuwe – dit keer roze – wolk gaat maken, gevuld met rozengeur omdat hij vindt dat de wereld toch wel wat positiviteit en goede vibes kan gebruiken. "Rose Cloud" een verwijzing naar Rose Sélavy van Duchamp wordt dan ook de toepasselijke naam van het project.

Maar eerst passeert hij dus nog in de Schilderstraat met "The Art of Value – Through Scent". In zijn tekeningen en schetsen, geplaatst in door hem zelf ontworpen kaders, combineert Peter er visuele elementen met geurcomposities. Soms ontstaat een geur eerst en volgt

een tekening, en soms is het andersom. Deze interactie inspireert hem telkens weer. De kaders maken deel uit van de tekening. Ze zijn in 3D ontworpen en uitgeprint waarvan hij een mal maakte en de kaders in PU-hars goot. De geurhouders zijn ook 3D-geprint, wat het mogelijk maakt de geuren eenvoudig te vervangen. De geuren zelf worden opgeslagen in polymeren, waardoor ze hun intensiteit maandenlang, en afhankelijk van de geursamenstelling soms zelfs jaren, behouden. Met de bij LS tentoongestelde tekeningen wil Peter als olfactorisch kunstenaar de relatie tussen geur, beeld en betekenis verkennen. Wij nodigen onze lezers en cliënten alvast uit om de geuren van o.a. storm, papiergeld, muntstukken, schors en planten te komen verkennen. Dat ruikt naar... meer! •

Meer info

www.peterdecupere.art
(under construction)
www.peterdecupere-perfumes.com
www.olfabet.com

Instagram:
[@olfactoryart](https://www.instagram.com/olfactoryart)